

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 32Dz/14/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 9622200137
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Fečík
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:9622200137.1

Rozhodnutie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Fečíka a členov senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Michala Matulníka, PhD., v disciplinárnej veci proti disciplinárne obvinenej sudkyňi JUDr. K. Š., pre disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. a) zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov, (navrhovateľ: ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky), o oznámení o zaujatosti vo vzťahu k osobe disciplinárne obvinenej vznesenej sudcom prof. JUDr. Jurajom Vačekom, PhD., v konaní vedenom na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 31D/18/2022, takto

rozhodol:

Sudca disciplinárneho senátu 31D Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky prof. JUDr. Juraj Vačok, PhD. podľa § 24 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) v spojení s § 4 disciplinárneho súdneho poriadku a § 31 a § 32 Trestného poriadku **n i e j e v y l ú č e n ý** z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp.zn. 31D/18/2022.

odôvodnenie:

I.

1. Dňom 1. augusta 2021 bol zriadený Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší správny súd“), do ktorého právomoci bolo, okrem iného, zverené aj rozhodovanie o disciplinárnej zodpovednosti sudcov, prokurátorov, notárov a súdnych exekútorov [článok 142 ods. 2 písm. c) Ústavy Slovenskej republiky]. Uvedená skutočnosť súčasne znamenala, že dňom 1. augusta 2021 prestali vykonávať svoju činnosť disciplinárne senáty zriadené v súlade so zákonom č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z.z.“). Dňa 1. decembra 2021 nadobudol účinnosť zákon č. 432/2021 Z.z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok), v zmysle ktorého boli kreované na najvyššom správnom súde disciplinárne senáty.

2. Ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky podala 6. júla 2022 návrh na začatie disciplinárneho konania proti JUDr. K. Š., nar. XX. P. XXXX, trvale bytom Ď. XXXX/X, XXX XX A., sudkyňi Okresného súdu A. J., za skutky opísané v návrhu na začatie disciplinárneho konania, ktorými mala disciplinárne obvinená porušiť povinnosť sudcu uvedenú v § 30 ods. 4 zákona o sudcoch a prísediacich, čím sa mala dopustiť disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods.1 písm. a) zákona č. 385/2000 Z.z. s tým, že navrhovaným disciplinárnym opatrením je zníženie funkčného platu o 30 % na obdobie 3 mesiacov. Tejto veci bola pridelená sp.zn. 31D/18/2022.

3. Dňa 12. júla 2022 bolo najvyššiemu správnomu súdu doručené oznámenie sudcu prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. z 11. júla 2022 o skutočnostiach, ktoré by mohli zakladať pochybnosti o jeho zaujatosti. Menovaný sudca vo svojom oznámení predovšetkým zdôraznil, že: „Okrem výkonu funkcie sudcu

pôsobím aj ako profesor na Katedre správneho a environmentálneho práva Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Predmetná sudkyňa je nevestou môjho prvého vedúceho katedry prof. JUDr. W. Š., DrSc. Osobne som sa s ňou zoznámil pred jeho pohrebom, kedy ma oslovila s prosbou o smútočnú reč na pohrebe pána profesora. Od tej doby som sa s pani sudkyňou nevidel. Avšak asi dvakrát sme si volali z dôvodu prevzatia osobných vecí pána profesora po jeho smrti a zaslania jeho životopisu pre účely publikácie vydávanej k stému výročiu vzniku Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Subjektívne sa zaujatý v predmetnej veci necítim. Uvedomujem si však, že je potrebné, aby sa sudca nezaujato javil aj účastníkom konania. S ohľadom na uvedenú skutočnosť oznamujem svoju zaujatosť. Domnievam sa, že existuje pri mojej osobe dôvodná pochybnosť o nezaujatosti pre pomer k JUDr. K. Š.. Popísané skutočnosti môžu vzbudzovať dojem, že mám byť ako sudca pre pomer k osobe z rozhodovania vo veci vylúčený.“

4. Disciplinárne konanie vo veci sudcov procesne upravuje disciplinárny súdny poriadok s čiastočnou subsidiaritou Trestného poriadku (§ 4 disciplinárneho súdneho poriadku), pričom podľa predmetného ustanovenia sa na konania podľa disciplinárneho súdneho poriadku vzťahujú aj ustanovenia Trestného poriadku o vylúčení súdu a iných osôb, a to v prípade „ak tento zákon [rozumej disciplinárny súdny poriadok] neustanovuje inak a ak to povaha veci pripúšťa“ a ustanovenie § 4 disciplinárneho súdneho poriadku zároveň definuje aplikáciu ustanovení Trestného poriadku „primerane“. Najvyšší správny súd teda oznámenie o zaujatosti preskúmal primerane aplikujúc ustanovenie § 31 ods. 1 Trestného poriadku.

5. Podľa § 24 ods. 1 disciplinárneho súdneho poriadku, ak nastanú okolnosti, ktoré môžu zakladať dôvod zaujatosti predsedu disciplinárneho senátu, sudcov disciplinárneho senátu, prísediacich alebo sudcov senátu, ktorý rozhoduje o odvolaní proti disciplinárnemu rozhodnutiu, môže navrhovateľ, disciplinárne obvinený alebo jeho obhajca namietať ich zaujatosť. Námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa dotknutý subjekt o dôvodoch zaujatosti dozvedel; na neskôr oznámenú námietku zaujatosti sa neprihliada.

6. Podľa § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku o námietke zaujatosti a o oznámení predsedu disciplinárneho senátu, sudcu disciplinárneho senátu alebo prísediaceho o ich zaujatosti rozhodne trojčlenný senát najvyššieho správneho súdu určený náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti do siedmich dní od predloženia veci.

7. Podľa § 4 disciplinárneho súdneho poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevyklučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, o spoločnom konaní, o vylúčení súdu a iných osôb, o obhajcovi, o úkonoch trestného konania, o dokazovaní, o rozhodovaní súdu, o hlavnom pojednávaní, o odvolaní, o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, o obnove konania a o trovách trestného konania.

8. Z § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku vyplýva, že rozhodovanie o zaujatosti sudcu disciplinárneho senátu môže byť iniciované námietkou vznesenou navrhovateľom, disciplinárne obvineným alebo jeho obhajcom, resp. oznámením podaným samotným sudcom. Zatiaľ čo námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa dotknutý subjekt o dôvodoch zaujatosti dozvedel, pričom na neskôr oznámenú námietku zaujatosti sa neprihliada (§ 24 ods. 2 druhá veta disciplinárneho súdneho poriadku), oznámenie o skutočnostiach, ktoré by mohli nasvedčovať jeho zaujatosti, by mal sudca podať bezprostredne po ich zistení, pričom z povahy veci je zrejmé, že vo vzťahu k takémuto oznámeniu neprichádza do úvahy jeho procesné nezohľadňovanie z dôvodu oneskoreného podania.

9. Účelom právnej úpravy vylúčenia z vykonávania úkonov disciplinárneho konania je prispieť k nestrannému prejednaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska aplikovateľnej právnej normy je právne významný vzťah sudcu, a to buď: (i) k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď má sudca osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom, vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť); (ii) k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)]; (iii) k zástupcom účastníkov

konania. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelennej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností. Pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci nepostačujú subjektívne pocity, respektíve domnienky účastníka konania, z dôvodu ktorých tvrdí, že má pochybnosti o nezaujatosti sudcu na prejednanie a rozhodnutie veci. Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom.

10. Z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania vo veci je rozhodné, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom (resp. iným osobám alebo dotknutým orgánom), pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností. Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982). Existencia nestrannosti musí teda byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, t.j. zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (pozri rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp.zn. III. ÚS 16/00). Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci.“ Za objektívne pritom nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci pristupuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine iura et studio“, teda nezávisle a nestranne. Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk zákonného a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým zákon vo vyššie citovanej právnej úprave stanoví ako dôvody vylúčenia sudcu jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákon zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu.

11. V tejto súvislosti najvyšší správny súd upriamuje pozornosť na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 47/05, v ktorom ústavný súd vyslovil právny záver, že „obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, to znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci“. Ústavný súd Slovenskej republiky nestrannosť sudcu judikoval aj v ďalších rozhodnutiach (pozri bližšie napr. sp. zn. III. ÚS 71/97, I. ÚS 73/97).

12. I keď disciplinárny súdny poriadok a obdobne i Trestný poriadok spájajú vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [viď. tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva najmä vo veci Delcourt v. Belgicko, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelennej

veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať.

13. V zmysle opísaných východísk námietkový senát posudzoval skutočnosti predostreté prof. JUDr. Jurajom Vačokom, PhD., členom senátu 31D najvyššieho správneho súdu v oznámení o zaujatosti.

14. Vo vzťahu k subjektívnemu hľadisku zaujatosti neboli zo strany námietkového senátu zistené žiadne skutočnosti, ktoré by spochybňovali vzťah sudcu k veci, účastníkom konania alebo ich zástupcom. Podľa názoru námietkového senátu dôvod na vylúčenie sudcu prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. nezakladá sama o sebe tá skutočnosť, že uvedený sudca účastníka konania - disciplinárne obvinenú pozná. Nejedná sa totiž o žiaden bližší osobný vzťah. Kontakt sudcu s disciplinárne obvinenou bol vo svojej podstate niekoľkorazovou záležitosťou a mal vždy pracovný základ súvisiaci s pôsobením sudcu v akademickej oblasti. Na tomto závere nič nemení ani prednesenie smútočnej reči na pohrebe rodinného príslušníka disciplinárne obvinenej, pretože aj tento moment sa odvíjal od pracovného spolupôsobenia sudcu so zosnulým. Uvedené preukazuje aj to, že sudca nie je v pravidelnom a ani nepravidelnom kontakte s osobou disciplinárne obvinenej a ani sa sám subjektívne necíti byť voči nej zaujatý. Ak pritom nezakladajú vždy pochybnosť o nezaujatosti sudcu vzťahy priateľské či kolegiálno-priateľské (napr. bod 8 uznesenia Najvyššieho správneho súdu Českej republiky čj. Nao 55/2018- 47 zo dňa 12. apríla 2018 a tam citovaná judikatúra), platí to o to viac pre vzťah v zásade pracovný. Vzhľadom na to, že v oznámení o zaujatosti nebolo poukazované na vzťah hlbšej intenzity medzi sudcom a disciplinárne obvinenou a takýto vzťah ani námietkový senát nemal za preukázaný, nemohol byť vzťah sudcu a disciplinárne obvinenej dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania veci.

15. Dôvody na vylúčenie sudcu neboli zistené ani vo vzťahu k objektívnemu hľadisku zaujatosti. Opísaná intenzita vzťahu medzi sudcom a disciplinárne obvinenou vzhľadom na jej pracovný základ a absenciu hlbších osobných väzieb preto nebola spôsobilá vyvolať pochybnosti v tom smere, že sa rozhodovanie sudcu nemusí javiť ako nezaujaté či nestranné. Námietkový senát v tejto súvislosti zdôrazňuje, že pre záver o spochybnení zdania nezaujatosti u sudcu by museli byť naplnené ďalšie relevantné okolnosti. Žiadne takéto však námietkový senát nezistil a tieto nevyplývali ani z podaného oznámenia o zaujatosti.

16. Pri posudzovaní dôvodov, ktoré by mohli viesť k vylúčeniu sudcu prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., preto námietkový senát neidentifikoval dôvody pre vylúčenie sudcu tak vo vzťahu k subjektívnemu hľadisku a ani objektívnemu hľadisku zaujatosti.

17. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel námietkový senát k záveru, že zistené skutočnosti nezakladajú dôvod na vylúčenie sudcu prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na najvyššom správnom súde pod sp.zn. 31D/18/2022.

18. Toto rozhodnutie prijal námietkový senát najvyššieho správneho súdu (v zložení podľa § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku) v pomere hlasov 3:0 (§ 163 ods. 4 v spojení s § 180 Trestného poriadku).